

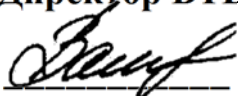
**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)**

Кафедра іноземної філології та перекладу

**ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВТЕІ КНТЕУ**

 Н. Л. Замкова

31 08 2020

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І КРИТИКИ ПЕРЕКЛАДУ

ISSUES OF THEORY AND CRITICS OF TRANSLATION

РОБОЧА ПРОГРАМА

Для всіх галузей знань і спеціальностей

Розробник: Іваницька Н.Б., д.філол.н., професор

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу 27 серпня 2020 р. пр. № 8; на засіданні вченої ради обліково-фінансового факультету 28 серпня 2020 р. пр. № 8 та засіданні вченої ради інституту 31 серпня 2020 р. пр. № 7.

Рецензенти: **Терещенко Л.Я.**, к.філол.н., доцент кафедри іноземної філології ВТЕІ КНТЕУ.
Мізін К.І., д.філол.н., професор, завідувач кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Редактор: Фатєєва Т. Д.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.В.

Підп. до друку 16.09.2020 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 1,57.
Обл.-вид. арк. 1,35. Тираж 5. Зам. № 318.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ:

Мета вивчення дисципліни.

Теорія перекладу як лінгвістична наука отримала теоретичний статус порівняно недавно. Лінгвістичні основи перекладу були закладені в 30-х роках минулого століття і стали можливі завдяки успішному поєднанню теорії і практики перекладу на широкій філологічній основі. Саме в цей період було створено теоретичну модель перекладацького процесу, визначено її закономірності, що відрізняють переклад від інших видів мовної та літературної діяльності. Завдяки співставленню особливостей словникового складу, граматичних та стилістичних мовних засобів, поєднаному з аналізом перекладацької практики, була розроблена комплексна лінгвістична дисципліна – теорія і критика перекладу, яка ґрунтується на термінах та поняттях лінгвістики – основи перекладознавства.

Водночас для сьогоденної теорії і критики перекладу характерною є різноманітність теоретичних концепцій і методів дослідження. У межах перекладознавства формуються такі сучасні напрями: психологічне перекладознавство, літературне перекладознавство, етнографічне перекладознавство, історичне перекладознавство, когнітивне перекладознавство та ін., що визначає залучення до перекладацького аналізу досягнень суміжних наук.

Сучасна теорія перекладу як наукова дисципліна спрямована на дослідження закономірностей у співвідношенні між текстом мови оригіналу (МО) і текстом мови перекладу (МП), узагальнення висновків із конкретних досліджень у світлі наукових знань у синхронії і діахронії, вдосконалення практичного перекладу шляхом застосування необхідних теоретичних знань.

Теоретичне осмислення процесу перекладу є невід'ємним складником перекладацької компетенції, оскільки вивчення досвіду наукового пізнання перекладацької практики формує засади професійної вправності філологів-перекладачів. На сучасному етапі розвитку теоретичне перекладознавство спрямовано на розв'язання таких проблем, як: 1) співвідношення точного і вільного в перекладі (можливості й необхідність збереження певних елементів тексту, опущення, доповнення, інші зміни оригіналу); 2) контекстуальне мовлення і переклад; 3) використання інформаційної культури перекладача як основи для оптимізації професійної діяльності; 4) шляхи формування навичок перекладацького сканування тексту при перекладі; 5) сутність макетування тексту перекладу; 6) форми вияву міжетнічних культурних контактів у перекладах художніх, публіцистичних та інших текстів; 7) генеза розвитку перекладу з давніх часів дотепер; 8) системність термінології і розвиток перекладознавства; 9) переклад і сучасна теорія актуального членування речення (відтворення смислового і логічного центрів висловлення в перекладі); у тексті; 10) вивчення досвіду провідних і маловідомих дослідників і практиків перекладу; 11) мовна особистість і переклад; 12) когнітивні, комунікативні і прагматичні аспекти перекладу; 13) специфіка перекладу дискурсу; 14) методика

концептуального аналізу в перекладі; 15) переклад одиниць різних типів референції; 16) типологія і переклад; 17) можливості перекладу контекстуальної семантики; 18) «квазіпереклад» на сучасному етапі; 19) синергетичні аспекти перекладу; 20) герменевтичні основи перекладацького аналізу тексту.

Зазначені проблемні аспекти становлять основне змістове наповнення дисципліни «Актуальні проблеми теорії і критики перекладу», яка належить до вибіркового дисциплін.

Предметом вивчення дисципліни «Актуальні проблеми теорії і критики перекладу» є сучасні лінгвістичні теорії перекладознавства та моделі перекладацьких стратегій і тактик, а також особливості розвитку перекладознавства як науки на теренах української філології.

Методика вивчення дисципліни ґрунтується на поєднанні лекцій, практичних занять, які передбачають практичне застосування теоретичних знань у галузі перекладознавства, а також самостійної роботи студентів.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів теоретичного підґрунтя критичного осмислення перекладацької компетенції як особливого виду лінгвістичної діяльності, ознайомлення з різними теоріями перекладу, принципами та методами перекладацької діяльності для подальшої трансформації цих знань на вибір перекладацької стратегії та виконання науково-дослідної роботи.

Така мета передбачає розв'язання наступних **завдань**:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з базовими поняттями лінгвістичної теорії перекладу;
- подати основні відомості про основні моделі перекладу;
- з'ясувати поняття «техніка перекладу»;
- проаналізувати становлення та розвиток перекладознавства в Україні;
- розглянути сучасні теорії перекладу, сфокусовані на мовні системи;
- висвітлити основні проблемні питання дискурсивних теорій перекладу;
- охарактеризувати психолінгвістичні та функціональні теорії перекладу;
- розкрити сутність когнітивних та культурологічних аспектів сучасного перекладознавства;
- систематизувати основні нормативні вимоги до якості перекладу.

Очікувані результати навчання:

Вивчення дисципліни дасть змогу сформувати такі компетентності:

- інтерпретувати лінгвістичну складову перекладу з опертям на теоретико-методологічні засади сучасного перекладознавства;
- правильно використовувати в професійній діяльності основні термінологічні одиниці формалізації процесу перекладу;
- визначати повну та часткову еквівалентність, її відсутність;

- типологізувати рівень «перекладності» визначеної одиниці тексту оригіналу;

- знати основні підходи до утворення гіпотетичних схем представлення процесу перекладу;

- визначати теоретико-методологічне підґрунтя перекладацьких моделей;

- критично оцінювати доцільність застосування різних перекладацьких моделей у процесі різних видів перекладу;

- формулювати принципи, механізми та сферу застосування трансформаційних теорій перекладу;

- характеризувати основоположні теоретичні засади дискурсивних практик перекладу;

- співвідносити жанрово-стилістичний та дискурсивний аспекти перекладу;

- декодувати і адекватно відтворювати в мові перекладу прагматичний код висловлення, спираючись на основоположні принципи діалогічної моделі дискурсивного перекладу;

- використовувати досягнення психолінгвістики в перекладацькому процесі;

- застосовувати адекватні комунікативні стратегії для декодування й обробки змісту оригінального тексту й породження нового тексту мовою перекладу;

- визначати різницю між когнітивно-ономасіологічним та когнітивно-семасіологічним підходами до вивчення перекладу;

- передбачити вплив культурологічних чинників на перебіг і результат процесу перекладу;

- правильно інтерпретувати міжкультурний етикет та комунікативні табу для уникнення комунікативних невдач;

- використовувати в перекладацькій діяльності основні норми еквівалентності перекладу;

- визначати нормативність і адекватність тексту перекладу з позицій аналізу помилок, ретроспективного /проспективного/ інтроспективного / побічного оцінювання;

- володіти знаннями основних положень Міжнародних стандартів (ISO 9002; DIN 2345; CEN);

- визначати хронологію становлення перекладознавства та провідних перекладачів-україністів;

- характеризувати внесок перекладознавців України у творення теорії, критики, історії та дидактики перекладу як окремих наукових та навчальних дисциплін.

Курс розвиває вміння бачити текст з усіма його перекладацькими проблемами та аналізувати його з погляду перекладацьких стратегій, виокремлювати одиниці перекладу в тексті і адекватно відображати їх у мові перекладу, відповідально ставитися до перекладацької роботи з огляду на автора тексту оригіналу і читача тексту перекладу

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна пов'язана з вивченням таких дисциплін, як «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Порівняльна граматики першої іноземної та української мов», «Сучасні лінгвістичні теорії», «Інтерпретація художнього тексту», «Жанрові теорії перекладу».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переведення поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Тема	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		Лекції	Практичні (лабораторні) заняття	Самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Лінгвістична теорія перекладу.	16	2	4	10	уо, пз
Тема 2 Моделі перекладу.	16	2	4	10	р, сун
Тема 3. Сучасні теорії перекладу, сфокусовані на мовні системи.	16	2	4	10	уо, т
Тема 4. Дискурсивні теорії перекладу.	18	4	4	10	уо,т
Тема 5. Психолінгвістичні, функціональні та когнітивні теорії перекладу.	18	4	4	10	із, сун
Тема 6. Культурологічний аспект перекладу.	18	4	4	10	уо, сун
Тема 7. Нормативні аспекти перекладу. Оцінка якості перекладу.	18	4	4	10	к
Тема 8. Сучасні підходи до методології критики художнього перекладу	16	4	2	10	пз, к
Тема 9. Сучасні концепції творчості у перекладі (за О.В. Ребриєм)	22	4	2	16	п
Тема 10. Становлення та розвиток перекладознавства в Україні.	22	4	2	16	р, пз
Підсумковий контроль.	Екзамен				
Разом	180	34	34	112	

Примітка:

уо – усне опитування;

пз - письмове завдання;

т- тестування;

р- реферативне повідомлення;

із – індивідуальне завдання;

сун – система управління навчанням;

п – проект;

к – кейс.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми).

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1.Лінгвістична теорія перекладу

Основні поняття і положення лінгвістичної теорії перекладу. Переклад як специфічний процес кодування й декодування. Переклад як продукт і як процес. Стратегії перекладу.

Проблема одиниці перекладу, перекладності та еквівалентності. Теорія формальної та динамічної еквівалентності. Прагматичний інваріант. Еквівалентність та закономірні відповідники. Повна та часткова еквівалентність. Відсутність еквівалентності.

Поняття одиниці перекладу, її принципова приналежність до вихідного тексту. Одиниці перекладу і система мовних рівнів. Роль тексту в системі одиниць перекладу. Проблема перекладності.

Тема 2. Моделі перекладу

Моделювання перекладацького процесу. Гіпотетичні абстрактні схеми представлення процесу перекладу.

Денотативна (ситуативна) модель перекладу. Ототожнення знаків двох мов із денотатами або референтами на підставі єдності предметного світу.

Семантична модель перекладу. Змістовні компоненти вихідного тексту і синтез змісту в матеріалі мови перекладу. Глибинні семантичні категорії.

Інформативна модель перекладу (Р.К. Міньяр-Белоручев). Врахування різних типів інформації, носієм яких є оригінальний текст. Етнокультурна установка інформативного перекладу. Культурна компетенція адресатів перекладу. Трансформаційна модель перекладу (І.І. Ревзін, В.Ю. Розенцвейг). Міжмовні трансформації мінімальних ядерних глибинних структур.

Модель перекладу із мовою-посередником як еталонна система поєднання наборів ознак двох мов, як гіпотетична концептуальна мова, що представляє зміст тексту й позбавлена особливостей мов оригіналу та перекладу.

Психолінгвістична модель перекладу. Комунікативна модель перекладу. Моделювання комунікативних ситуацій (О. Каде, В. Вілсс).

Тема 3.Сучасні теорії перекладу, сфокусовані на мовні системи

Релятивістські та універсалістичні теорії перекладу. Теорія реконструкції Дерріди та проблема неперекладності. Переклад за теорією комунікації О. Каде. А. Нойберта. Теорія міжмовного трансферу В. Вілсса. Трансформаційна теорія перекладу (І. Ревзін, Ю. Найда). Переклад як процес перетворення одиниць структури оригіналу на одиниці структури перекладу. Чотириступенева трансформаційна модель перекладу Ю. Найди: аналіз оригінального тексту;

перетворення усіх висловлень цього тексту в ядерні структури іншої мови; перенесення ядерної структури в іншу мову; перетворення глибинної ядерної структури мови перекладу на розгорнуті висловлення.

Тема 4. Дискурсивні теорії перекладу

Історія дослідження та визначення дискурсу в сучасній та зарубіжній лінгвістиці. Дискурс як складний мислекомунікативний феномен. Проблема класифікації дискурсів. Дискурс і переклад як поєднання дії та результату. Співвідношення жанрово-стилістичного та дискурсивного аспектів перекладу. Дискурсивне мислення та його вплив на переклад як мовленнєво-розумовий вид діяльності. Дискурсивна теорія перекладу. Теорія перекладацької еквівалентності. Прагматична модель перекладу. Мовленнєві акти і переклад (Дж. Сірл, А. Куссмауль).

Діалогічна модель дискурсивного перекладу як складна нелінійна система. Породження модуля тексту-оригіналу з убудованою в ньому програмою інтерактивності й інтерпретації. Інтерпретація тексту-оригіналу перекладачем виходячи з його компетенції й інтерпретанти. Породження модуля тексту-перекладу як перетворення на основі зміни реєстрів ментальних лексиконів, націлене на передбачуваного адресата. Сприйняття тексту-перекладу реальним адресатом перекладу. Інтеріоризоване буття й семіотичні універсуми культури.

Синергетика перекладу. Взаємна детермінованість складових комунікативного континуума. Баланс змістів і прагматична відповідність.

Тема 5. Психолінгвістичні, функціональні та когнітивні теорії перекладу

Психолінгвістична теорія перекладу (А.Ф. Ширяєв). Види здійснення перекладацької діяльності: слухання і говоріння, використання еквівалентів та встановлення контекстуальних відповідників, говоріння іншою мовою та запис тексту перекладу. Теорія фреймів і сцен (М. Снел-Хорнбі).

Комунікативно-функціональна теорія перекладу. (В.Д. Львовська). Перекладач як ключовий елемент в ланцюгу перекодування інформації. Значення - зміст - значення – зміст. Переклад як перехідна ланка між двома накладеними одна на одну комунікативними ситуаціями. Декодування й обробка перекладачем змісту оригінального тексту й породження нового тексту мовою перекладу.

Функціональний підхід до перекладу. Теорія «скопосу». Функціонально-прагматична (динамічна) теорія перекладу. (А.Д. Швейцер). Визначення стратегії перекладу. Визначення конкретного мовного втілення цієї стратегії. Прагматичні чинники перекладу: комунікативна настанова автора, орієнтація на адресата, комунікативна настанова перекладача.

Когнітивні дослідження перекладу. Когнітивно-ономасіологічний підхід до вивчення перекладу(модель породження перекладу як різновиду мовленнєво-розумової діяльності, мотивація,цілеспрямованість перекладу).Когнітивно-семасіологічний підхід до вивчення перекладу(переклад як «перевідбиття» дійсності, пропозиційна природа перекладу).

Тема 6. Культурологічний аспект перекладу

Міжмовна та міжкультурна комунікація. Переклад як важливий інструмент формування мовних картин світу. Перекладач як носій національних культур. Вплив культурологічних чинників на перебіг та результат процесу перекладу. Мовні і культурні стереотипи, штампи та кліше; невербальні засоби комунікації як засіб вираження культурної ідентичності та їхній вплив на переклад. Мовленнєвий етикет; комунікативні табу. Фонові знання перекладача. Переклад – міжкультурний трансфер. Переклад як діяльність експерта (Ю. Хольц-Мянтярі).

Специфіка роботи перекладача в аспекті міжкультурної комунікації. Культурно-антропологічні засади міжкультурної комунікації. Переклад як вербальна реалізація міжкультурної комунікації. Культурна компетенція перекладача як посередника між культурами.

Тема 7. Нормативні аспекти перекладу. Оцінка якості перекладу

Основні види нормативних вимог. Норма еквівалентності перекладу. Жанрово-стилістична норма перекладу. Норма перекладацької мови. Прагматична норма перекладу. Конвенціональна норма перекладу. Роль нормативних вимог в оцінці якості перекладу. Поняття адекватного, еквівалентного, точного, буквального і вільного перекладу. Використання поняття «одиниця перекладу» при оцінці якості перекладу. Поняття одиниці невідповідності. Облік складності завдань, що вирішуються в процесі перекладу. Класифікація смислових помилок у перекладі.

Оцінка якості перекладу. Аналіз помилок (визначення помилки; різні критерії; типи помилок; шкала серйозності помилки). Ретроспективне оцінювання (порівняння з джерельним текстом. Проспективне оцінювання (вимірювання впливу). Інтроекспективне оцінювання (Think Aloud Protocol). Побічне оцінювання (порівняння з паралельними текстами). Міжнародні стандарти (ISO 9002; DIN 2345; CEN)

Тема 8. Сучасні підходи до методології критики художнього перекладу

Критика художнього перекладу як особлива галузь перекладознавчої галузі. Зв'язок критики перекладу із літературознавством, герменевтикою, методологією, компаративістикою. Інтердисциплінарний статус критики перекладу. Різноманітність наукового осмислення критики художнього перекладу: поєднання мовознавчого та літературознавчого складників. Традиційне трактування перекладу як способу передачі змісту повідомлення вихідного тексту засобами мови перекладу. Критика художнього перекладу в аспекті літературної компаративістики.

Змістова наповненість критики перекладу художніх творів: критика конкретних перекладних версій (художніх текстів); оцінка роботи професійних перекладачів; вивчення критики перекладу з навчальною метою.

Біографічний метод у критиці перекладу. Проблеми творчої індивідуальності перекладача. Перекладач як співавтор. Творчо-генетичний метод оцінювання якості праці інтерпретатора. Застосування формального методу (Б. Ейхенбаум, В. Жирмунський, Ю. Тинянов).

Текстуальний метод у критиці перекладу художнього твору. Визначення художньої цінності твору, досягнутої/втраченої в результаті перекладу. Визначення та простеження через переклад текстуальних одиниць (лейтмотиву, мотиву, підтексту, художнього образу, художніх засобів).

Порівняльний метод. Автор — перекладач, першотвір — переклад, вихідна література — література-реципієнт. Взаємовпливи, взаємозбагачення національних літератур через переклад.

Критика художнього перекладу як рецепція. Необхідність врахування особливості читацького сприйняття перекладеної версії.

Дві категорії якості перекладу: абсолютна (функціональність, ефективність та своєчасність) і відносна (грамотність тексту, точність передачі інформації / зрозумілість, ефективність та корисність).

Тема 9. Сучасні концепції творчості у перекладі (за О.В. Ребрієм)

Термінологічне питання: перекладацька творчість vs креативність. Філософське осмислення творчої природи перекладу. Переклад як творчий інструмент пізнання і як (само)рефлексія. Переклад як джерело вдосконалення особистості. Переклад як складова формування культурного континууму. Креативна специфіка перекладацького *modus operandi*. Стратегія креативності у художньому перекладі. Творчість як визначальна риса онтології перекладу.

Мовоцентрична концепція творчості у перекладі. Творчість в лінгвістичних теоріях перекладу. «Широке» та «вузьке» розуміння перекладацької творчості у лінгвістичному перекладознавстві. Мовні перекладацькі труднощі як джерело реалізації творчого потенціалу акту перекладу. Аналіз перекладу різних типів перекладацьких труднощів: фонографічна стилізація, іноземний акцент, параграфеміка.

Текстоцентрична концепція творчості у перекладі. Переклад як мистецтво: міметична природа перекладу. Естетичний функціоналізм як провідний принцип художнього перекладу та його аналізу. Переклад як текстотворчість: методологічні засади комплексного аналізу художнього перекладу. Лінгвохудожня модель перекладознавчого аналізу тексту, її складові та принципи їхньої взаємодії.

Діяльнісноцентрична концепція творчості у перекладі. Переклад як когнітивний семіозис. Номінативна діяльність перекладача як творчість: когнітивноономасіологічний підхід. Ретроспективне експериментальне дослідження цільової/ перекладацької номінації.

Тема 10. Становлення та розвиток перекладознавства в Україні.

Історія вітчизняного та зарубіжного перекладознавства у ХХ столітті. Основні «класичні» та сучасні моделі перекладу. Психолінгвістична модель; скопос – теорія; проблема визначення перекладу та його меж. Теологічне визначення перекладу; переклад як дія та як результат. Сучасні методи дослідження перекладу як процесу.

Становлення та розвиток перекладознавства в Україні впродовж ХХ ст. Внесок перекладознавців України у творення теорії, критики, історії та дидактики перекладу як окремих наукових та навчальних дисциплін. Перший період українського перекладознавства (від початку ХХ ст. до закінчення Першої світової війни). Рецензія як головний науковий жанр того часу.

Другий період – становлення перекладознавства як наукової та навчальної дисципліни в Україні (після Першої світової війни до Другої світової війни). М.К. Зеров в становленні історії перекладу як окремої дисципліни. Лінгвостилістична концепція перекладу О.М. Фінкеля (прозовий нехудожній, прозовий художній та віршовий переклад). Науково-технічний переклад. Поняття перекладацької множинності. Автопереклад.

Третій період українського перекладознавства (після Другої світової війни до початку 1970-х рр.). Посилення мовознавчого аспекту в теорії перекладу. Концепція історії українського художнього перекладу Г.П. Кочура. Перекладацька діяльність М.Т. Рильського.

Четвертий період українського перекладознавства (остання чверть ХХ ст.). Перетворення перекладознавства на міждисциплінарну галузь знань. Розширення методик перекладознавчого аналізу. Аналітичний апарат перекладознавства. Розвиток інтерпретаційно-культурологічного підходу до перекладу.

Сучасні дослідження українського перекладознавства. Усталення жанрології перекладу (В.В. Коптілов, М.О. Новикова, О.І. Чередниченко, О.В. Дзера). Аксиологічні критерії перекладу: вірність (П.О. Богацький, В.М. Гнатюк, А.Ю. Кримський, М.Т. Рильський, Б.Ф. Якубський), точність (М.Т. Рильський), адекватність (Ю.О. Жлуктенко, Я.Г. Коваль, О.С. Медвідь, М.О. Новикова) і еквівалентність (Л.Б. Алефиренко, С.М. Желізна, Ю.О. Жлуктенко, М.О. Новикова). Аспекти віршованого перекладу: історичний (М.К. Зеров, В.В. Коптілов, Г.П. Кочур, О.В. Дзера), просодичний (М.Т. Рильський, Борис Тен), інтерпретаційний (М.О. Новикова) та ін. Прозовий переклад (О.М. Фінкель, О.Л. Кундзіч, С.П. Ковганюк, Л.А. Гаєвий та ін.). Проблеми науково-технічного перекладу (Е.Ф. Скороходько, В.І. Карабан, Т.Р. Кияк, Ф.А. Циткіна). Мовознавча тематика перекладознавства: переклад фразеологізмів та реалій (Р.П. Зорівчак), просторіччя і жаргону (О. С. Медвідь, В. І. Грицютенко), інверсії (Н.М. Балаян). Лінгвостилістичні аспекти перекладу. Лінгвокультурологічні особливості перекладу (М. О. Новикова, О.І. Чередниченко, І.М. Шама).

Структура навчальної дисципліни.

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
Інтерпретувати лінгвістичну складову перекладу з опертям на теоретико-методологічні засади сучасного перекладознавства; правильно використовувати в професійній діяльності основні термінологічні одиниці формалізації процесу перекладу; вміти визначати повну та часткову еквівалентність, її відсутність; визначати рівень «перекладності» визначеної одиниці тексту оригіналу.	<p align="center">Тема 1.Лінгвістична теорія перекладу План лекції №1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні поняття і положення лінгвістичної теорії перекладу. 2. Переклад як специфічний процес кодування й декодування. 3. Переклад як продукт і як процес. 4. Стратегії перекладу. <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 9, 10, 11, 18, 34, 36.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції з проблем визначення статусу перекладознавства в системі лінгвістичних дисциплін. 2. Опрацювання додаткових джерел. 3. Визначення основної одиниці перекладу на різних мовних рівнях (на матеріалі перекладних текстів). 	10
	<p>Практичне заняття № 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема одиниці перекладу, перекладності та еквівалентності. 2. Теорія формальної та динамічної еквівалентності. 3. Прагматичний інваріант. 4. Еквівалентність та закономірні відповідники. 5. Повна та часткова еквівалентність. Відсутність еквівалентності. 	2
	<p>Практичне заняття № 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття одиниці перекладу, її принципова приналежність до вихідного тексту. 2. Одиниці перекладу і система мовних рівнів. 3. Роль тексту в системі одиниць перекладу. 4. Проблема перекладності. 	2
Знати основні підходи до утворення гіпотетичних схем представлення процесу перекладу; визначати теоретико-методологічне підґрунтя перекладацьких моделей; критично оцінювати доцільність	<p align="center">Тема 2. Моделі перекладу План лекції № 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моделювання перекладацького процесу. 2. Гіпотетичні абстрактні схеми представлення процесу перекладу. 3. Денотативна (ситуативна) модель перекладу. Ототожнення знаків двох мов із денотатами або референтами на підставі єдності предметного світу. 4. Семантична модель перекладу. Змістовні компоненти вихідного тексту і синтез змісту в 	2

застосування різних перекладацьких моделей у процесі різних видів перекладу..	матеріалі мови перекладу. Глибинні семантичні категорії. Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 9, 10, 13.	
	Самостійна робота студентів 1. Опрацювання та доповнення матеріалу лекції. 2. Критичний аналіз наукової літератури щодо моделювання процесу перекладу. 3. Складання таблиці «Основоположні позиції різних перекладацьких моделей, побудованих на принципах денотативної, семантичної, трансформаційної, психолінгвістичної природи одиниць перекладу та перекладацьких операцій».	10
	Практичне заняття № 3 1. Інформативна модель перекладу (Р.К. Міньяр-Белоручев). 2. Врахування різних типів інформації, носієм яких є оригінальний текст. 3. Етнокультурна установка інформативного перекладу. Культурна компетенція адресатів перекладу. 4. Трансформаційна модель перекладу (І.І. Ревзін, В.Ю. Розенцвейг). 5. Міжмовні трансформації мінімальних ядерних глибинних структур.	2
	Практичне заняття № 4 1. Модель перекладу із мовою-посередником як еталонна система поєднання наборів ознак двох мов. 2. Гіпотетична концептуальна мова. 3. Психолінгвістична модель перекладу. 4. Комунікативна модель перекладу. Моделювання комунікативних ситуацій (О. Каде, В. Вілсс). 1.	2
Розумітися на основних положеннях релятивістських та універсалістичних теорій перекладу; знати принципи, механізми та сферу застосування трансформаційних теорій перекладу.	Тема 3. Сучасні теорії перекладу, сфокусовані на мовні системи План лекції № 3 1. Релятивістські та універсалістичні теорії перекладу. 2. Теорія реконструкції 3. Дерріди та проблема неперекладності. 4. Переклад за теорією комунікації О. Каде. А. Нойберта. Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 9, 10, 34, 36, 41, 49, 50.	2

	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка доповідей за питаннями практичного заняття. 2. Критичне опрацювання додаткової літератури з теми. 3. Опанування перекладацьким аналізом оригінального тексту. 4. Розуміння основних етапів трансформаційної моделі перекладу: перетворення усіх висловлень тексту перекладу в ядерні структури іншої мови - перенесення ядерної структури в іншу мову - перетворення глибинної ядерної структури мови перекладу на розгорнуті висловлення. 	10
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття № 5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія міжмовного трансферу В. Вілсса. 2. Трансформаційна теорія перекладу (І. Ревзін, Ю. Найда). 	2
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття № 6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Переклад як процес перетворення одиниць структури оригіналу на одиниці структури перекладу. 2. Чотириступенева трансформаційна модель перекладу Ю. Найди. 3. Аналіз оригінального тексту; перетворення усіх висловлень цього тексту в ядерні структури іншої мови. 4. Перенесення ядерної структури в іншу мову; перетворення глибинної ядерної структури мови перекладу на розгорнуті висловлення. 	2
<p>Формулювати основоположні теоретичні засади дискурсивних практик перекладу; співвідносити жанрово-стилістичний та дискурсивний аспекти перекладу; вміти декодувати і адекватно відтворити в мові перекладу прагматичний код висловлення, спираючись на основоположні принципи діалогічної моделі дискурсивного перекладу.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 4. Дискурсивні теорії перекладу</p> <p style="text-align: center;">План лекції №4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія дослідження та визначення дискурсу в сучасній та зарубіжній лінгвістиці. 2. Дискурс як складний мислекомунікативний феномен. 3. Проблема класифікації дискурсів. 4. Дискурс і переклад як поєднання дії та результату. 5. Співвідношення жанрово-стилістичного та дискурсивного аспектів перекладу. <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 15, 38, 41, 44, 48, 49, 50.</p>	2
	<p style="text-align: center;">План лекції №5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дискурсивне мислення та його вплив на переклад як мовленнєво-розумовий вид діяльності. 2. Дискурсивна теорія перекладу. 3. Теорія перекладацької еквівалентності. 4. Прагматична модель перекладу. 5. Мовленнєві акти і переклад (Дж. Сірл, А. Куссмауль). 	2

	<p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 15, 38, 41, 44, 48, 49, 50.</p>	
	<p align="center">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка доповідей за питаннями практичного заняття. 2. Опрацювання діалогічної моделі дискурсивного перекладу як складної нелінійної системи (на мовних прикладах). 3. Знаходження в тексті оригіналу модуля з убудованою в ньому програмою інтерактивності й інтерпретації (на мовних прикладах). 4. Опрацювання додаткової наукової літератури щодо сучасного розуміння синергетичної природи перекладу. 5. Знаходження балансу змістів і прагматичної відповідності (на мовних прикладах). 	10
	<p align="center">Практичне заняття № 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діалогічна модель дискурсивного перекладу як складна нелінійна система. 2. Породження модуля тексту-оригіналу з убудованою в ньому програмою інтерактивності й інтерпретації. 3. Інтерпретація тексту-оригіналу перекладачем виходячи з його компетенції й інтерпретанти. 4. Породження модуля тексту-перекладу як перетворення на основі зміни реєстрів ментальних лексиконів, націлене на передбачуваного адресата. 5. Сприйняття тексту-перекладу реальним адресатом перекладу. 6. Інтегроване буття й семіотичні універсуми культури. 	2
	<p align="center">Практичне заняття № 8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Синергетика перекладу. 2. Взаємна детермінованість складових комунікативного континуума. 3. Баланс змістів і прагматична відповідність. 	2
<p>Виокремлювати в перекладацькому процесі психологічне підґрунтя; використовувати досягнення психолінгвістики в перекладацькому процесі; формулювати основні положення теорії фреймів і сцен у проекції на перекладацьку діяльність;</p>	<p align="center">Тема 5. Психолінгвістичні, функціональні та когнітивні теорії перекладу План лекції № 6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психолінгвістична теорія перекладу (А.Ф. Ширяєв). 2. Види здійснення перекладацької діяльності: слухання і говоріння, використання еквівалентів та встановлення контекстуальних відповідників, говоріння іншою мовою. 3. Запис тексту перекладу. 4. Теорія фреймів і сцен (М. Снел-Хорнбі). <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 22, 40, 45.</p>	2

<p>використовувати адекватні комунікативні стратегії для декодування й обробки змісту оригінального тексту й породження нового тексту мовою перекладу; розумітися на різниці між когнітивно-ономасіологічним та когнітивно-семасіологічним підходами до вивчення перекладу.</p>	<p style="text-align: center;">План лекції № 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Комунікативно-функціональна теорія перекладу. (В.Д. Львовська). 2. Перекладач як ключовий елемент в ланцюгу перекодування інформації. 3. Значення - зміст - значення – зміст. 4. Переклад як перехідна ланка між двома накладеними одна на одну комунікативними ситуаціями. 5. Декодування й обробка перекладачем змісту оригінального тексту й породження нового тексту мовою перекладу. <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 22, 40, 45.</p>	<p style="text-align: center;">2</p>
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекцій щодо проблем здійснення перекладацької діяльності з урахуванням психолінгвістичного програмування. 2. Підготовка доповідей за питаннями практичного заняття. 3. Визначення комунікативної настанови автора з орієнтацією на адресата (на мовних прикладах). 4. Аналіз побудови моделі породження перекладу як різновиду мовленнєво-розумової діяльності. 5. Аналіз когнітивних операцій для визначення стратегій когнітивно-ономасіологічної та когнітивно-семасіологічної моделей перекладу. 	<p style="text-align: center;">10</p>
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття № 9</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Функціональний підхід до перекладу. Теорія «скопосу». 2. Функціонально-прагматична (динамічна) теорія перекладу (А.Д. Швейцер). 3. Визначення стратегії перекладу. 4. Визначення конкретного мовного втілення цієї стратегії. 5. Прагматичні чинники перекладу: комунікативна настанова автора, орієнтація на адресата, комунікативна настанова перекладача. 	<p style="text-align: center;">2</p>
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття № 10</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Когнітивні дослідження перекладу. 2. Когнітивно-ономасіологічний підхід до вивчення перекладу(модель породження перекладу як різновиду мовленнєво-розумової діяльності, мотивація,цілеспрямованість перекладу). 3. Когнітивно-семасіологічний підхід до вивчення перекладу(переклад як «перевідбиття» дійсності, пропозиційна природа перекладу). 	<p style="text-align: center;">2</p>
<p>Враховувати сучасний підхід до розуміння особистості</p>	<p style="text-align: center;">Тема 6. Культурологічний аспект перекладу</p> <p style="text-align: center;">План лекції № 8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжмовна та міжкультурна комунікація. 	<p style="text-align: center;">2</p>

<p>перекладача як носія національних культур у перекладацькому процесі; передбачити вплив культурологічних чинників на перебіг і результат процесу перекладу; знати міжкультурний етикет та комунікативні табу для уникнення комунікативних невдач.</p>	<p>2. Переклад як важливий інструмент формування мовних картин світу. 3. Перекладач як носій національних культур. 4. Вплив культурологічних чинників на перебіг та результат процесу перекладу.</p> <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 26, 45.</p>	
	<p style="text-align: center;">План лекції № 9</p> <p>1. Мовні і культурні стереотипи, штампи та кліше; невербальні засоби комунікації як засіб вираження культурної ідентичності та їхній вплив на переклад. 2. Мовленнєвий етикет; комунікативні табу. 3. Фонові знання перекладача.</p> <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 26, 45.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <p>1. Підготовка доповідей за питаннями практичного заняття. 2. Опрацювання додаткової літератури щодо особливостей міжкультурної комунікації, міжкультурного комунікативного коду. 3. Складання таблиці «Особливості культурних кодів народів, мови яких вивчаються»</p>	10
	<p>Практичне заняття № 11</p> <p>1. Переклад – міжкультурний трансфер. Переклад як діяльність експерта (Ю. Хольц-Мянттярі). 2. Специфіка роботи перекладача в аспекті міжкультурної комунікації. 3. Культурно-антропологічні засади міжкультурної комунікації.</p>	2
	<p>Практичне заняття № 12</p> <p>1. Переклад як вербальна реалізація міжкультурної комунікації. 2. Культурна компетенція перекладача як посередника між культурами.</p>	2
<p>Використовувати в перекладацькій діяльності основні норми еквівалентності перекладу; визначати нормативність і адекватність тексту перекладу з позицій аналізу помилок, ретроспективного оцінювання, проспективного оцінювання,</p>	<p>Тема 7. Нормативні аспекти перекладу. Оцінка якості перекладу План лекції № 10</p> <p>1. Основні види нормативних вимог. 2. Норма еквівалентності перекладу. 3. Жанрово-стилістична норма перекладу. Норма перекладацької мови. 4. Прагматична норма перекладу. 5. Конвенціональна норма перекладу.</p> <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 17-21, 26, 32, 33, 46, 47, 52.</p>	2

інтроспективне оцінювання, побічного оцінювання; володіти знаннями основних положень Міжнародних стандартів (ISO 9002; DIN 2345;CEN)	<p align="center">План лекції № 11</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль нормативних вимог в оцінці якості перекладу. 2. Поняття адекватного, еквівалентного, точного, буквального і вільного перекладу. 3. Використання поняття «одиниця перекладу» при оцінці якості перекладу. <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 17-21, 26, 32, 33, 46, 47, 52.</p>	2
	<p align="center">Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання та доповнення матеріалів лекції. 2. Підготовка доповідей за питаннями практичного заняття. 3. Практичне ознайомлення з Міжнародними стандартами (ISO 9002; DIN 2345;CEN). 4. Проведення оцінки якості власного перекладу. 5. Підготовка міні-презентації про ретроспективне, проспективне, інтроспективне та побічне оцінювання якості текстів перекладу. 	10
	<p align="center">Практичне заняття № 13</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття одиниці невідповідності. 2. Облік складності завдань, що вирішуються в процесі перекладу. 3. Класифікація смислових помилок у перекладі. 	2
	<p align="center">Практичне заняття № 14</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка якості перекладу. 2. Аналіз помилок (визначення помилки; різні критерії; типи помилок; шкала серйозності помилки). 3. Ретроспективне оцінювання (порівняння з джерельним текстом). 4. Проспективне оцінювання (вимірювання впливу). Інтроспективне оцінювання (Think Aloud Protocol). 5. Побічне оцінювання (порівняння з паралельними текстами). Міжнародні стандарти (ISO 9002; DIN 2345;CEN). 	2
Доводити можливість виокремлення критики художнього перекладу як окремої перекладознавчої галузі; використовувати лінгвістичні та літературознавчі методи у процесі критики художнього	<p align="center">Тема 8. Сучасні підходи до методології критики художнього перекладу</p> <p align="center">План лекції № 12</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Критика художнього перекладу як особлива галузь перекладознавчої галузі. 2. Зв'язок критики перекладу із літературознавством, герменевтикою, методологією, компаративістикою. 3. Інтердисциплінарний статус критики перекладу. 4. Критика художнього перекладу в аспекті літературної компаративістики. 	2

перекладу; пояснювати перспективність інтердисциплінарного статусу критки перекладу; обирати адекватні методи критики художнього перекладу залежно від цільових установок та особистісного досвіду.	<p>5. Змістова наповненість критики перекладу художніх творів: критика конкретних перекладних версій (художніх текстів); оцінка роботи професійних перекладачів; вивчення критики перекладу з навчальною метою.</p> <p>6. Критика художнього перекладу і літературознавча методологія.</p> <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 28, 29, 32..</p>	
	<p style="text-align: center;">План лекції № 13</p> <p>1. Біографічний метод у критиці перекладу. Проблеми творчої індивідуальності перекладача. Перекладач як співавтор.</p> <p>2. Творчо-генетичний метод оцінювання якості праці інтерпретатора. Застосування формального методу (Б. Ейхенбаум, В. Жирмунський, Ю. Тинянов).</p> <p>3. Текстуальний метод у критиці перекладу художнього твору. Пізнання тексту як форми вираження авторського суб'єктивного трактування об'єктивної дійсності.</p> <p>4. Порівняльний метод. Автор — перекладач, першотвір — переклад, вихідна література — література-реципієнт.</p> <p>5. Взаємовпливи, взаємозбагачення національних літератур через переклад.</p> <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 28, 29, 32.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <p>1. Кейс: написання есе-критики на сучасний перекладений художній твір малого жанру (на вибір) із використанням різних аспектів визначення якості перекладу в межах існуючих концепцій.</p>	10
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття № 15</p> <p>1. Критика художнього перекладу як рецепція. Необхідність врахування особливості читацького сприйняття перекладеної версії.</p> <p>2. Абсолютна якість художнього перекладу: функціональність, ефективність та своєчасність).</p> <p>3. Відносна якість художнього перекладу: грамотність тексту, точність передачі інформації / зрозумілість, ефективність та корисність.</p>	2

<p>Розмежовувати терміни «перекладацька творчість» і «креативність»; виділяти основні аспекти мовноцентричної, текстоцентричної та діяльності концепцій творчості у перекладі; визначити доцільність використання стратегії креативності у художньому перекладі; критично аналізувати знайдені перекладачем шляхи подолання труднощів у процесі пошуку перекладацьких еквівалентів на різних рівнях.</p>	<p>Тема 9. Сучасні концепції творчості у перекладі (за О.В. Ребрієм) План лекції № 14</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Термінологічне питання: перекладацька творчість vs креативність. 2. Переклад як джерело вдосконалення особистості. 3. Переклад як складова формування культурного континууму. 4. Креативна специфіка перекладацького <i>modus operandi</i>. 5. Мовоцентрична концепція творчості у перекладі. 6. Мовні перекладацькі труднощі як джерело реалізації творчого потенціалу акту перекладу. <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 8, 12, 14, 16, 23, 24, 25, 31, 35, 39 43, 54.</p>	2
	<p>План лекції № 15</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Текстотцентрична концепція творчості у перекладі. Переклад як мистецтво: міметична природа перекладу. 2. Естетичний функціоналізм як провідний принцип художнього перекладу та його аналізу. 3. Переклад як текстоттворчість: методологічні засади комплексного аналізу художнього перекладу. 4. Лінгвохудожня модель перекладознавчого аналізу тексту, її складові та принципи їхньої взаємодії. <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 22.</p>	2
	<p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання монографії О.В.Ребрія «Сучасні концепції творчості у перекладі». 2. Проект «Художня творчість та креативність у перекладі: межі дозволеного (на матеріалі сучасних перекладів художніх творів). 	16
	<p>Практичне заняття № 16</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діяльнісноцентрична концепція творчості у перекладі. 2. Переклад як когнітивний семіозис. 3. Номінативна діяльність перекладача як творчість: когнітивно-ономасіологічний підхід. 4. Ретроспективне експериментальне дослідження цільової/ перекладацької номінації. 	2

<p>Знати хронологію становлення перекладознавства та провідних перекладачів-україністів; критично визначати внесок перекладознавців України у творення теорії, критики, історії та дидактики перекладу як окремих наукових та навчальних дисциплін.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 10. Становлення та розвиток перекладознавства в Україні План лекції № 16</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія вітчизняного та зарубіжного перекладознавства у ХХ столітті. 2. Основні «класичні» та сучасні моделі перекладу. Психолінгвістична модель; скопос – теорія; проблема визначення перекладу та його меж. 3. Теологічне визначення перекладу; переклад як дія та як результат. 4. Сучасні методи дослідження перекладу як процесу. Зв'язок теорії перекладу із лінгвістикою. Сучасний статус та перспективи розвитку професії перекладача. 5. Становлення та розвиток перекладознавства в Україні впродовж ХХ ст. Внесок перекладознавців України у творення теорії, критики, історії та дидактики перекладу як окремих наукових та навчальних дисциплін. 6. Перший період українського перекладознавства (від початку ХХ ст. до закінчення Першої світової війни). Рецензія як головний науковий жанр того часу. <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 24, 29, 35, 55, 56, 57, 59.</p>	<p style="text-align: center;">2</p>
	<p style="text-align: center;">План лекції № 17</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Другий період – становлення перекладознавства як наукової та навчальної дисципліни в Україні (після Першої світової війни до Другої світової війни). 2. М.К. Зеров в становленні історії перекладу як окремої дисципліни. 3. Поняття перекладацької множинності. Автопереклад. 4. Третій період українського перекладознавства (після Другої світової війни до початку 1970-х рр.). Посилення мовознавчого аспекту в теорії перекладу. 5. Четвертий період українського перекладознавства (остання чверть ХХ ст.). Перетворення перекладознавства на міждисциплінарну галузь знань. <p>Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Додаткова: 24, 29, 35, 55, 56, 54.</p>	<p style="text-align: center;">2</p>

	Самостійна робота	16
	<p>1. Підготовка реферативного повідомлення-презентації про найвідоміших українських теоретиків і критиків перекладознавства.</p>	
	Практичне заняття № 17	2
	<p>1. Сучасні дослідження українського перекладознавства.</p> <p>2. Усталення жанрології перекладу (В.В. Коптілов, М.О. Новикова, О.І. Чередниченко, О.В. Дзера).</p> <p>3. Аксиологічні критерії перекладу: вірність (П.О. Богацький, В.М. Гнатюк, А.Ю. Кримський, М.Т. Рильський, Б.Ф. Якубський), точність (М.Т. Рильський), адекватність (Ю.О. Жлуктенко, Я.Г. Коваль, О.С. Медвідь, М.О. Новикова) і еквівалентність (Л.Б. Алефиренко, С.М. Желізна, Ю.О. Жлуктенко, М.О. Новикова).</p> <p>4. Аспекти віршованого перекладу: історичний (М.К. Зеров, В.В. Коптілов, Г.П. Кочур, О.В. Дзера), просодичний (М.Т. Рильський, Борис Тен), інтерпретаційний (М.О. Новикова) та ін. Прозовий переклад (О.М. Фінкель, О.Л. Кундзіч, С.П. Ковганюк, Л.А. Гаєвий та ін.).</p> <p>5. Проблеми науково-технічного перекладу (Е.Ф. Скороходько, В.І. Карабан, Т.Р. Кияк, Ф.А. Циткіна). Мовознавча тематика перекладознавства: переклад фразеологізмів та реалій (Р.П. Зорівчак), просторіччя і жаргону (О. С. Медвідь, В. І. Грицютенко), інверсії (Н.М. Балаян).</p> <p>6. Лінгвостилістичні аспекти перекладу. Лінгвокультурологічні особливості перекладу (М. О. Новикова, О.І. Чередниченко, І.М. Шама).</p>	
	ВСЬОГО	180

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Гарбовский Н. К. Теория перевода : учебник. М. : Изд-во Московского университета, 2004. 544 с.
2. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение [Электронный ресурс] / В.Н. Комиссаров. М. : ЭТС, 2002, 424 с.
3. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : навчальний посібник. К. : Юніверс, 2003. 280 с.
4. Латышев Л.К., Семенов А.Л. Перевод: теория, практика и методика преподавания. М.: Академия, 2003. 192 с.
5. Нямцу А. С.. Типологія перекладу: навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2008. 96 с.
6. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика. М. : Р. Валент, 2004. 240 с.
7. Терехова С.І. Основи перекладознавства: Навч. посібн. для студентів ВНЗ зі спеціальності “Переклад”. Вид. 2-ге, випр. і доповн. К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. 248 с.

Додаткові:

8. Алексеева И. С. Введение в переводоведение. СПб. : Филологический факультет СПбГУ; М. : Академия, 2004. 352 с.
9. Бреус Е. В. Основы теории и практики перевода с русского языка на английский: учебное пособие. М.: Изд-во УРАО, 1998. 208 с.
10. Валгина Н. С. Современный русский язык: учебник. М. : Высшая школа, 1987. 480 с.
11. Влахов С.И. Непереводимое в переводе. М. : Международные отношения, 1980. – 342 с.
12. Гудманян А.Г. Відтворення власних назв у перекладі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство». К., 2001 40 с.
13. Демьянков В.З. Прототипический подход // Краткий словарь когнитивных терминов / Кубрякова Е.С., Демьянков В.З., Панкрац Ю.Г., Лузина Л.Г. Под общей редакцией Е.С. Кубряковой. М.: Филологический факультет МГУ им. М.В. Ломоносова, 1996. С.140–145.
14. Дзера О.В. Жанри художнього перекладу. // *Записки перекладацької майстерні*. 2000–2001. Л.: ЛНУ, 2001. Т. 1. С. 18–37.
15. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад : на матеріалі англомовних перекладів української прози. Львів : Видавництво при Львівському державному університеті, 1989. 215 с.
16. Кальниченко О.А. Переклад vs адаптація. // *Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна*. 2004. N 636. С. 201–206.

17. Карабан В.І. Переклад з української мови на англійську мову: навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2003. 608 с.
18. Катфорд Дж. К. Лингвистическая теория перевода: Об одном аспекте прикладной лингвистики. М. : Едиториал УРСС, 2004. 208 с.
19. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Вінниця : Нова книга, 2008. 512 с.
20. Литвин И.Н. Проблема типологии информации в теории и практике перевода // *Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки»*. – Вип. 7 (220). Черкаси, 2012. С. 12-20.
21. Райс К. Классификация текстов и методы перевода // *Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике*. М.: Наука, 1973. С. 202—228.
22. Ребрій О. В. РЗІ Сучасні концепції творчості у перекладі : [монографія] / О. В. Ребрій. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 376 с.
23. Сдобников В.В. Теория перевода / В.В. Сдобников, О.В. Петрова. – М. : АСТ Восток-Запад, 2006. – 448 с.
24. Селіванова О.О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке. Монографічне видання / О.О. Селіванова. – Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. – 488 с.
25. Стріха М.В. Український художній переклад. К. : Факт Наш час, 2006. 344 с.
26. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация. М. : Слово, 2000. 624 с.
27. Федоров А. В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы) М. : Высшая школа, 1983. 303 с.
28. Черняховская Л. А. Перевод и смысловая структура. М. : Международные отношения, 1976. 298 с.
29. Швейцер А. Д. Перевод и лингвистика. М. : Воениздат, 1973. 280 с.
30. Baker M., Saldanha G. (Eds.) *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. – London and New York: Routledge, 2008. 689 pp.
31. Chesterman A. Translation typology // Veysberg and I. Zauberga (eds), *The Second Riga Symposium on Pragmatic Aspects of Translation*. – Riga: University of Lathvia, 2000– P. 49-62.
32. Chesterman, A. Interpreting the Meaning of Translation // *A Man of Measure: Festschrift in Honour of Fred Karlsson. A special supplement to SKY Journal of Linguistics*, 2006, vol. 19. P. 3–11
33. Frawley, W. *Prolegomenon to a Theory of Translation / Translation: Literary, Linguistic, and Philosophical Perspectives*. Newmark: University of Delaware Press, 1984. P. 54–98.
34. Gentzler E. *Contemporary Translation Theories*. - London and New York. Routledge, 1993.
35. Gentzler E.C. *Contemporary Translation Theories*. London: Routledge, 2001. 232 p.
36. Hoey Michael. *Patterns of Lexis in Text*. -Oxford: Ox.University Press, 1991.
37. Holmes J. S. *The Name and Nature of Translation Studies // Holmes J. S. Translated Papers on Literary Translation and Translation Studies – Amsterdam, Rodopi, 1988 – P. 66 – 80.*

38. Hutchins, W.J. Early Years in Machine Translation: Memoirs and Biographies of Pioneers. Amsterdam: John Benjamins, 2000. 543 p.
39. Jakobson, R. On Linguistic Aspects of Translation // *Venuti L. (ed.) The Translation Studies Reader*. L.; N.Y.: Routledge, 2000. P. 113 – 118.
40. Kasperek, Christopher, "The Translator's Endless Toil" // *The Polish Review*. Vol. XXVIII. No. 2, 1983. PP.84-87.
41. Laviosa-Braithware, S. Universals in translation // Baker M. (ed.) / *Routledge's Encyclopedia of Translation Studies*.– London and New York: Routledge, 1998. P. 288–291.
42. Mauranen, A., Kujamaki, P. (eds.) *Translation Universals. Do they exist?* Amsterdam & Philadelphia, PA: John Benjamins, 2004. 224 p.
43. Munday J. *Introducing translation studies: theories and applications*. London and New York: Routledge, 2008. – 240 p.
44. Nida E. *Componential Analysis of Meaning*. - The Hague - Paris: Mouton, 1975.
45. Nida E. *Toward a Science of Translation*. Leiden: Limes, 1964. 340 p.
46. Nord, C. *Text Analysis in Translation: Theory, Methodology, and Didactic Application of a Model for Translation-Oriented Text Analysis*. Amsterdam and Atlanta, Rodopi, 1991/ 2006. 274 p.
47. Pym A. *Exploring Translation Theories*. London and New York: Routledge, 2010. 200 p.
48. Robinson, D. Pseudotranslation / Baker M. (ed.) *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. – London and New York: Routledge, 1998. – P.183 – 185.
49. Rosch, E. Prototype Classification and Logical Classification: The Two Systems. *New Trends in Cognitive Representation: Challenges to Piaget's Theory*. – Hillsdale, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates, 1981. – P. 73–86.
50. Snell-Hornby, M. *The Turns of Translation Studies: New Paradigms or Shifting Viewpoints?* Philadelphia: John Benjamins, 2006. 133 p.
51. Spears R.A., Georgeoliani D. *Essential American Idioms*. - Lincolnwood (Chicago): NTC Publishing Group, 1997.
52. Stecconi, U. Interpretive semiotics and translation theory: the semiotic conditions to translation // *Semiotica*, 2004, # 150. – P. 471–489.
53. Toury, G. *Descriptive Translation Studies and Beyond*. Amsterdam & Philadelphia: Benjamins. 1995. 311 p.
54. Wilson, A. *Translators on Translating: Inside the Invisible Art*. Vancouver, CCSP Press, 2009. 315 p.

Интернет-ресурсы

55. <http://dengik.tele-koam.ru>
56. <http://ktpnm.kpi.ua/ru/node/299>
57. <http://law-in-translation.in.ua>
58. <http://lingvo.kiev.ua/titles/titles9.htm>
59. <http://www.krugosvet.ru>
60. <http://www.uta.org.ua/uta/>

61. Linguist List <http://linguistlist.org/sp/GetWRListings.cfm?WRAbbrev=Projects>
Linguistics - <http://en.citizendium.org/wiki/linguistics>
62. MODERN LINGUISTICS VERSUS TRADITIONAL HERMENEUTICS -
<http://www.tms.edu/tmsj/tmsj14b.pdf> The main linguistic tendencies at the
beginning of the XX century and text analysis - [http://waucondastore.com/main-
linguistic-tendencies-beginning-xx-century-text-analysis/](http://waucondastore.com/main-linguistic-tendencies-beginning-xx-century-text-analysis/)
63. THEORETICAL RESOURCES OFF- AND ON-LINE -
<http://www.phillwebb.net/topics/communication/xLinguistics.htm>
64. www.iti.org.uk
65. www.linguistlist.org